Týdenní šachové monitoringy

(„Šachové čtení na víkend“)

Únor 2021

1. – 4. února 2021

Šachové čtení na víkend: návraty k Dámskému gambitu i superturnaji ve Wijku

Nevíte, co číst o víkendu? Opět vám přinášíme výběr nejzajímavějších článků s šachovou tematikou, které v Česku i na Slovensku v uplynulých dnech vyšly. Doporučujeme třeba pozoruhodné zamyšlení nad seriálem Dámský gambit v Salonu, příloze deníku Právo, krátké aktuality ze stránek Vyškovského deníku nebo pravidelnou rubriku Pavla Matochy v Lidových novinách.

Právo: Sraz nad šachovnicí!

Filosof Fredric Jameson nazývá „nostalgickým filmem“ takový snímek, v němž nejde o reprezentaci historického obsahu, ale o zprostředkování minulosti pomocí „atraktivního lesku obrazů“ a „atributů módy“. Do kategorie nostalgického filmu lze zařadit i jeden z nejsledovanějších seriálů loňského roku Dámský gambit tvůrců Scotta Franka a Allana Scotta.

Dámský gambit a produktivní nostalgie

Sraz nad šachovnicí!

Jan Géryk

Filosof Fredric Jameson nazývá „nostalgickým filmem“ takový snímek, v němž nejde o reprezentaci historického obsahu, ale o zprostředkování minulosti pomocí „atraktivního lesku obrazů“ a „atributů módy“. Do kategorie nostalgického filmu lze, myslím, zařadit i jeden z nejsledovanějších seriálů loňského roku *Dámský gambit* tvůrců Scotta Franka a Allana Scotta.

Seriál natočený podle knihy Waltera Tevise z roku 1983 pojednává o smyšlené geniální americké šachistce Beth Harmonové, vyrůstající v sirotčinci a následně dospívající s adoptivní matkou. Tvůrci mapují Bethinu cestu vzhůru šachovým světem od lokálních klání v domovském Kentucky až po mezinárodní turnaje. Na těch se utkává i se sovětskými velmistry, kteří v šedesátých letech, kdy se seriál převážně odehrává, vládli světovému šachu.

Při těchto střetnutích Američanky se Sověty seriál někdy až naivně odmýšlí od velké politiky studenoválečného soupeření, jež reálně dopadalo i na šachový sport. Oproti skutečné americké šachové hvězdě té doby Bobbymu Fischerovi je Beth Harmonová vykreslena jako apolitická osobnost. Také vnitropolitická dynamika tehdejších USA je tu upozaděna.

Obojí nostalgické vyznění podtrhuje, neboť dle Jamesona se nostalgický film „podílí na zastření své současnosti“ a „umožňuje divákovi vnímat vyprávění tak, jako by bylo zasazeno (…) mimo reálný historický čas“, tedy v případě *Dámského gambitu* do „věčných šedesátých let“.

Nutno dodat, že vizuálně vyšperkovaných „věčných šedesátých let“. Jestli seriál něčím diváka hned zaujme, jsou to „dobové“ kostýmy od návrhářky Gabriele Binderové. Vizuální ladění u obdobných historických dramat nostalgii dále podtrhuje, a zobrazovanou dobu tím idealizuje. Je totiž dobré mít na paměti, že na rozdíl od *skutečné* minulosti je minulost *vyobrazená* výsledkem profesionální práce návrhářky a jejího týmu. Od chvíle, kdy Beth odroste úboru ze sirotčince, se Binderová dle svých slov při jejím oblékání inspirovala i u hereček Jean Sebergové a Edie Sedgwickové. Bethin nekonvenční šachový konkurent Benny Watts by zase podle Binderové svým vzezřením jakožto Newyorčan zapadl do Továrny Andyho Warhola.

Kdo by nepocifoval nostalgii směrem k takto stylové éře? A to včetně těch, kteří tu dobu nezažili, neboť nostalgie se nemusí vztahovat jen k osobně prožité minulosti, ale též k určité době obecně. Jak říká filosof Felipe De Brigard, jádrem nostalgie není paměť, ale imaginace.

Věk úzkosti

V čase, kdy přestává zvládat problémy s alkoholem, si Beth namaluje výrazné oční linky, jaké nosívala třeba Mariska Veresová z kapely Shocking Blue nebo zmiňovaná Edie Sedgwicková, jež se sama potýkala se závislostmi a zemřela na předávkování léky. I Beth skoro celým příběhem provází závislost na lécích na uklidnění, kterou si vypracovala už v sirotčinci, kde se prášky podávaly dětem.

K této dějové lince se lze jen stěží upnout nostalgicky, nicméně dle řady kritických hlasů je i její realističnost zeslabena pastelovým retrem. Kdo by totiž nechtěl po tolika zkonzumovaných lahvích a lécích vypadat tak dobře jako Beth?

Historicky je ovšem téma užívání psychofarmak důležitým rysem Ameriky padesátých a šedesátých let. Jedním z řady protichůdných pojmenování té doby je „věk úzkosti“. V literatuře ho uvedl v roce 1947 stejnojmennou básní W. H. Auden. Opravdový nástup tohoto věku pak přichází s druhou polovinou padesátých let, kdy se meprobamát pod značkou Miltown stává prvním masově užívaným psychofarmakem.

Tady někde začíná dlouhodobý vztah Američanů k lékům na předpis, do dnešní doby silnější než kdekoli jinde.

> Lidé si cestu k šachům začali hledat sami již na začátku pandemie. S uvedením *Dámského gambitu* pak zájem vzrostl raketově

Vzestup Miltownu a v šedesátých letech Libria a Valia byl odrazem tehdejší komercionalizované medicíny. Léky proti úzkosti byly hojně k vidění v reklamách či doporučované v časopisech typu Newsweek nebo Cosmopolitan. A jakkoli takto zpočátku nebyly zamýšleny ani propagovány, začaly se tyto léky v kulturním povědomí brzy spojovat se ženami.

Jak ukazuje historik David Herzberg, toto kulturní rámování bylo dáno i kritikou užívání psychofarmak u mužů od zastánců tradiční maskulinity: muži měli řešit úzkosti návratem k autentickému energickému mužství, kdežto u žen nevadilo, pokud pomocí prášků utlumí vnitřní napětí a pochyby o své společenské pozici.

I v *Dámském gambitu* vidíme užívat uklidňující léky především ženy. Vedle Beth je to její adoptivní matka, která takto řeší neklid z přemítání nad svými neuskutečněnými tužbami a realitou středostavovské ženy v domácnosti žijící v rozpadajícím se manželství.

Seriál těmito linkami navazuje na tehdejší feministickou kritiku údělu žen z předměstí a jejich „problému, co nemá jméno“, jak jimi prožívanou realitu nazvala Betty Friedanová.

Asi nejtypičtěji je tento problém zobrazen u Bethiny spolužačky, která byla na střední škole v centru dívčího kolektivu, zatímco po brzkých vdavkách a porodu se s Beth vídává především v samoobsluze u regálu s alkoholem.

Šachy o samotě

Dámský gambit je ale hlavně o šachovém sportu. Netflix si pro uvedení seriálu nemohl vybrat lepší období. Lidé si totiž cestu k šachům začali hledat sami již na začátku pandemie. S uvedením *Dámského gambitu* pak zájem vzrostl raketově.

Server Chess.com zaznamenal v listopadu 2020 (bezprostředně po uvedení seriálu) 2,8 milionu nových hráčů, skoro trojnásobek oproti předchozím měsícům. Prozatím se herní nadšení drží z pochopitelných důvodů mezi členy domácností a v online světě. Není však vyloučeno, že se s pominutím epidemické hrozby přesune i do veřejného prostoru.

V čem totiž *Dámský gambit* vzbuzuje nostalgii, není jen hra samotná, ale také její organizované provozování se vším tím postáváním nad nedohranými partiemi soupeřů, rozebíráním tahů v diskusích na chodbách a kamarádstvím v soupeření.

A je dobře, že se takový pocit v divákovi tvůrcům podařilo vyvolat nejen zobrazením špičkových mezinárodních turnajů, ale hlavně prvního Bethina lokálního turnaje v Kentucky. Právě na těchto nižších úrovních se totiž vytváří důležitý sociální kapitál hráčů, jak o něm píše politolog Robert D. Putnam v knize *Bowling Alone* (*Bowling o samotě*) z roku 2000.

Padesátá a šedesátá léta v USA nebyla pouze věkem úzkosti, byla i zlatým věkem spolkové činnosti a občanské aktivity.

Putnam připomíná, že v hodnocení občanské aktivity nejde tolik o samotný počet neziskových organizací, nýbrž o aktivní členství. Například mezi lety 1968 a 1997 se počet amerických neziskovek více než zdvojnásobil, značná část nově založených však postrádala členskou základnu v podobě místních buněk. Od konce šedesátých let tak lze hovořit o úpadku aktivního členství ve spolcích, což platí i u zapojování se do místní politické činnosti. Američané na přelomu milénia sice politickým stranám či obecně prospěšným organizacím více posílali peníze, daleko méně se však angažovali, jakmile si to vyžadovalo čas a formální organizaci. Trendy, jež tyto statistiky ukazují, můžeme nejlépe definovat jako přesun pozornosti na celonární úroveň a profesionalizaci veřejného života.

Přímo šachy se Putnam nezabývá, neboť ty byly v USA kromě boomu v éře Bobbyho Fischera vždy spíše sportovní popelkou. Ústup formálně organizovaného amatérského sportu však dostatečně ilustruje na bowlingu.

Předkládá výmluvnou statistiku, podle níž počet lidí hrajících bowling mezi lety 1980 a 1993 vzrostl o deset procent, počet hráčů v organizovaných bowlingových ligách však o čtyřicet procent poklesl. Trend pak dokládají i novější data.

Klesá tedy především zájem o činnost s pravidelným rozvrhem, který musí dodržet větší počet lidí. To je čím dál obtížnější, vezmeme-li v úvahu narůstající nutnost pracovní flexibility či časově náročnou práci jako takovou. K tomu připočtěme větší mobilitu, dojíždění za prací z větších vzdáleností a vytvoření stabilního bowlingového týmu nebo uspořádání místní šachové ligy se zdá být nebývale těžkým úkolem…

Chápeme-li nostalgii jako jev založený na imaginaci, nemusí mít pouze negativní charakter stesku po minulosti, kterou nemůžeme vrátit, ale též charakter pozitivní, propulitický.

Propaganda pracující s imaginativní politikou nostalgie nabízí lidem podle Felipeho De Brigarda takové epizodické střípky minulosti, z nichž si lze sestavit scénáře, které se však reálně nikdy nemusely stát.

Taková imaginativní nostalgie samozřejmě může politicky působit všemi směry a dnes ji ovládá hlavně populistická pravice, jejíž scénáře pracují v prvé řadě s ideou obnovy historické národní velikosti. Není to však jediná možnost. Epizodické střípky z šachového turnaje v Kentucky šedesátých let, jež nám poskytuje *Dámský gambit*, nám mohou pomoci vytvořit si scénář jiný; scénář soudržné společnosti, kde soudržnost není založena identitárně, ale na společných činnostech. A právě pravidelně organizovaná hra šachů, bowlingu či třeba šipek je činnost překračující věkové, třídní i mnohé další hranice.

Autor působí na katedře politologie a sociologie PF UK.

Netflix

Anya Taylorová-Joyová jako šachistka Beth Harmonová v seriálu **Dámský gambit** *(2020)*

Nastartu.cz: Dámský gambit na československý způsob

Dámský gambit (The Queen's Gambit) pobláznil celý svět. Seriál, který z šachů udělal jednu z nejatraktivnějších her, s napětím zhlédli i šachoví analfabeti. Děj americké minisérie se točí kolem Beth Harmonové, která se v sirotčinci od údržbáře naučí slavnou hru králů a poté se jako geniální šachistka vypořádává nejen se svými soupeři, ale i se svými démony – alkoholem a drogami. Takovou Beth Harmonovou, a ne jednu, najdeme i v československé šachové historii.

Dámský gambit na československý způsob

The Queens Gambit - úspěšný seriál Netflixu. | Foto: Profimedia

Lidové noviny: Outsideři ovládli superturnaj

Dívám se na vaše nohy slečno. Jsou tak krásné, že lituju, že máte jenom dvě, napsal ve Směšných láskách Milan Kundera. O posledním kole prvního letošního superturnaje se chce napsat, že bylo tak skvělé, že je škoda, že bylo jen jedno.

Outsideři ovládli superturnaj

PAVEL MATOCHA

Dívám se na vaše nohy slečno. Jsou tak krásné, že lituju, že máte jenom dvě, napsal ve Směšných láskách Milan Kundera. O posledním kole prvního letošního superturnaje se chce napsat, že bylo tak skvělé, že je škoda, že bylo jen jedno.

Pozoruhodný byl – jako tradičně – celý turnaj ve Wijk aan Zee, byť netradičně se hrál pouze ten hlavní supervelmistrovský a bez diváků. Covidu neporučíš. Děkujme organizátorům, že ho vůbec naživo uspořádali, že se velmistři mohli setkat za šachovnicí tváří v tvář při vážných partiích a my ostatní jsme měli možnost na internetu sledovat skvělé představení.

Z první světové desítky se turnaje Tata Steel 2021 účastnili tři velmistři – jednička Magnus Carlsen, dvojka Fabiano Caruana a pětka Maxime Vachier-Lagrave – a ani jeden z nich se nedostal na stupně vítězů! Caruana skončil na páté příčce, mistr světa Carlsen na šesté (tak špatně v klasickém turnaji nedopadl více než deset let), a Vachier-Lagrave až na jedenácté.

Komu ostrý vítr od moře naopak svědčil, byli domácí hráči. Vítězem turnaje se nečekaně stal Jorden Van Forees před druhým Nizozemcem Anishem Girim. Třetí byl ruský junior Andrej Jesipenko. Ten v osmém kole vystřihl mistra světa jak loutku z papíru.

Jesipenko–Carlsen
Tata Steel 2021

ŠACHY

Carlsen si v sicilce dovolil obskurní manévr Dd8-h4-e7 a z téhle ztráty tempa se už nedostal. Když pak v pozici na diagramu přehlédl krásný taktický úder, byla partie rozhodnuta:

15...Jc6? 16.Jcxb5! axb5 17.Jxc6! Sxc6 18.Dc3 Tento dvojí úder na střelce na c6 a na věž na h8 Carlsen zřejmě při svém patnáctém tahu přehlédl.

Mistr světa odtahal ještě dvacet tahů, ale ty už na vyznění duelu nic nezměnily, výhoda bílého se jen zvyšovala a zvyšovala, než se ve 38. tahu černý vzdal. **1-0**

Pojďme ale k tomu dechberoucímu poslednímu třináctému kolu. Po dvanáctém byl v čele peletonu Giri a za ním s půlbodovou ztrátou tři další velmistři – Van Foreest, Caruana a Fírúzdža. A zatímco Giri se snažil o remízu (a byl nakonec rád, že neprohrál s Antonem Guijarrem), pronásledovatelé hráli ostře na vítězství.

Všechny tři partie Giriho pronásledovatelů v posledním kole byly skvělé a stojí za přehrání (přímý link je v aktuálním článku na facebookovém profilu Chess Café). Caruana si vytvořil trojpěšce na g sloupci, a přesto stál lépe. Fírúzdža hrál velmi agresivně, dostal se do vyhrané pozice, ale nakonec ji nevyhrál. Van Foreest se předvedl nádhernou ideou s obětí jezdce, dle spotřeby času zjevně připravenou doma, a přes drobné zaváhání v dalším průběhu nakonec partii dotáhl do vítězného konce.

Van Foreest – Grandelius
Tata Steel 2021

Mladý holandský velmistr uplatnil v sicilce málo používaný tah 6.Dd3 a následnou obětí centrálního pěšce zavedl soupeře na neznámý terén. Tedy terén neznámý pro černého, bílý tahy blical – a to včetně následující oběti jezdce.

21.Jb5! axb5 22.cxb5 Dva volní bílí postouplí pěšci jsou tak hroziví, že černý nemá lepší pokračování než figuru hned vrátit.

22...Sxb5 23.Dxb5 Černý má sice pěšce navíc, ale kvůli enormně silným bílým střelcům, kteří společně s těžkými figurami podporují postup a-pěšce, je pozice černého prohraná.

23...Jd7 24.Sb7 Dd8 25.a6 Černá věž je uzamčená na a7 a zbytek je, jak se říká, již jen věcí techniky. Grandelius se vzdal ve 47. tahu. **1-0**

Vyškovský deník: Na 64 polích

Na 64 polích

Wijk aan Zee. Konečné pořadí světového turnaje Tata Steel: 1. Jorden Van Foreest (Nizozemí 2671) 8,5(13), 2. Anish Giri (Nizozemí 2764) 8,5, 3.-5. Andrej Esipenko (Rusko 2677), Fabiano Caruana (USA 2823), Alireza Firouzja (FIDE 2749) 8, 6. Magnus Carlsen (Norsko 2862) 7,5, 7. Pentala Harikrishna (Indie 2732) 6,5, 8.-9. Aryan Tari (Norsko 2625), Nils Grandelius (Švédsko 2663) 6, 10. Jan-Krzysztof Duda (Polsko 2743) 5,5, 11.-13. David Anton Guijarro (Španělsko 2679), Radoslaw Wojtaszek (Polsko 2705), Maxime Vachier-Lagrave (Francie 2784) 5, 14. Alexander Donchenko (Německo 2668) 3,5 bodu. V Tiebreaku o první cenu vyhrál Van Foreest s Girim 2:1.

Odehnalův memoriál. Ve věku nedožitých 60 let zemřel 23. ledna 2021 dlouholetý funkcionář, člen výkonného výboru a předseda komise mládeže Jihočeského šachového svazu a hlavně skvělý organizátor a úspěšný trenér mládeže, pan Jaroslav Odehnal z ŠACHklubu Tábor. Na jeho počest se uskutečnil 30.1.2021 první Memoriál Jaroslava Odehnala – online turnaj v bleskovém šachu na serveru chess.com. Turnaje se zúčastnilo 63 lidí. Hrálo se švýcarským systémem na 9 kol. Tempo hry bylo 2 x 5 minut na celou partii. Výsledek: 1. Jaroslav Bureš 8, 2. Juraj Matějovič 7, 3.-6. Vít Bureš, Josef Kratochvíl, Milan Boháček, Roman Závůrka 6,5, 7.-13. Jiří Zapletal, Neklan Vyskočil, Daniel Pražák, Aleš Růžička, Pavel Menčík, Milan Borkovec, Smetánka 6 bodů atd.

Glacnerova pětasedmdesátka. Dlouholetý člen klubu Bystrc Oilers se dožil 2. února 2021 pětasedmdesáti let. V mládí patřil k zakládajícím členům šachového klubu vysokoškoláků Univerzita Brno (1968). Jeho pojetí královské hry je optimistické a dobrodružné, i ve stáří rád za šachem cestuje (Gibraltar, Thajsko), výsledky však bývají skromné. Některá jeho divoká zahájení dostala mezi brněnskými hráči jméno „Glacnerovky".

Úspěch Hájka. V Novoročním šachovém turnaji Banská Bystrica 2021 bojovalo online na serveru lichess.org celkem 76 hráčů. Tempo hry: 7 minut a 3 vteřiny za tah. Výsledek: 1.-3. Filip Haring (Banská Bystrica), Oskar Hájek (Podlužan Prušánky), Viktor Haring (Banská Bystrica) 6(7), 4.-6. Mario Komody (Banská Bystrica), Jakub Antal (TJ Slavia Košice), Milan Kolesár (SK Strelec Devínska Nová Ves) 5,5 bodu atd.

Znojmo. Lednový turnaj seriálu „O putovní pohár SVČ" absolvovalo 15 hráčů. Hrál se na 5 kol švýcarským systémem s tempem 2 x 15 minut. Výsledek: 1. Jakub Molík (GPOA Znojmo) 5, 2.-3. Lucie Rybáčková (Gambit Jihlava), Vojtěch Karafiát (Duras Královo Pole) 3,5, 4.-7. Běta Kubátová (ŠK Kuřim), Martin Rybáček (Gambit Jihlava), Ondřej Doležel (ŠK Kunštát), Michal Relich (GPOA Znojmo) 3 body atd.

8. – 12. února 2021

Šachové čtení na víkend: vzpomínky na utkání Kasparov vs. Deep Blue i online hra v 99 letech

Výběr šachového čtení na tento víkend se nese ve znamení legend. Hned ve dvou článcích zavzpomínáme na slavný zápas mezi Garri Kasparovem a počítačem Deep Blue, který se odehrál před 25 lety, a připomeneme si i osobnost Maďarky Judit Polgárové. „Legendou" můžeme nazvat i Karla Kovala z Beskyd, jenž jako aktivní šachista ve svých 99 letech poskytl rozhovor Deníku.

Frýdecko-místecký a třinecký deník: Za války jsme tajně hráli u kadeřníku

Letos mu bude už sto let, ve svém životě je ale stále velice aktivní. Pan Karel Koval je členem Beskydské šachové školy a šachy hraje i v době, kdy je u nás většina činností zakázaná. Šachové stoly tak vyměnil za virtuální svět a své partie teď hraje online. *„Je to v pohodě. Pořád hrajete šachy, tu šachovou notaci a kombinaci musíte znát, jen to musíte předvést i graficky,"* řekl pro Deník.

Beskydský **KAREL KOVAL (99)** hraje šachy i v době koronaviru. Pro Deník vzpomíná:

Za války jsme tajně hráli u kadeřníka

PETR SOBOL

Baška – Letos mu bude už sto let, ve svém životě je ale stále velice aktivní. Pan Karel Koval je členem Beskydské šachové školy a šachy hraje i v době, kdy je u nás většina činností zakázaná. Šachové stoly tak vyměnil za virtuální svět a své partie teď hraje online. „Je to v pohodě. Pořád hrajete šachy, tu šachovou notaci a kombinaci musíte znát, jen to musíte předvést i graficky," řekl pro Deník.

Jaké vlastně byly vaše šachové začátky?
Teď už děti začínají dříve. Já jsem začal později, bylo mi sedmnáct let. Prakticky rok jsem tehdy nechodil do školy, protože jsem byl těžce nemocný a rok jsem ležel. Chodil za mnou ale jeden spolužák, který mě šachy naučil.

Kdy jste se dostal k šachovým soutěžím?
Začal jsem mizerně, ale za rok už jsem s tím kolegou občas remizoval. Potom jsme se přestěhovali do Bašky a asi za tři roky jsem začal hrát i soutěžně, v klubu z Frýdku-Místku. To bylo okolo roku 1941. Potom ale přišla okupace a válka, takže jsem žádné soutěže nehrál. Tehdy nešlo hrát ani v klubech. Až někdy po roce 1945 jsem přišel do Válcoven plechu, kde vznikal šachový kroužek. V tom jsem pak začal hrát i soutěže.

Jaké byly vaše největší šachové úspěchy?
Hrával jsem za první mužstvo. Získal jsem první výkonnostní třídu a startoval jsem i na turnajích. Vyhrál jsem například, když jsem byl rekreačně v Mariánských Lázních, kde jsem byl na léčení. Úplně první turnaj, který jsem odehrál, byl ale ve Frýdku-Místku. Tehdy jsem dokonce remizoval s předsedou místního klubu, což byl pro mě velký úspěch. Hodně zajímavá situace byla taky za války, kdy byly rozpuštěné české spolky i šachový klub ve Frýdku-Místku. Na Pržně ale bylo jedno kadeřnictví, kde pracoval zanícený šachista. Jednou týdně, vždy po jeho práci, jsme se u něj tajně sešli, bylo nás tam šest nebo sedm, a hrávali jsme neoficiální turnaje.

STO LET letos oslaví Karel Koval, kterému to nejen při hraní šachů stále myslí. Foto: archiv BŠŠ

Šachy hrajete už řadu let. Stále vás baví?
Jistě, to se ničím nedá nahradit. Ze začátku to bylo jako Člověče, nezlob se, ale až se do toho dostanete a chcete to hrát na vyšší úrovni, tak to najednou musíte studovat. Potom už máte pocit, že v tom něco vidíte. Něco, co se zdá téměř nemožné a najednou už to není jen tahání figurek, ale hledání strategií, taktiky, útočení i obrana. V tom jsou šachy jedinečné, musíte během nich přemýšlet, uvažovat a kombinovat. Zároveň zapomenete na všechno okolo sebe a mozek už musí myslet jinak.

To vám asi pomáhá i v dnešní době, která je velmi těžká, že?
Můžete mít problémy v práci, ale když si sednete k šachovnici, tak se za chvíli ponoříte do hry a mozek už musí myslet jinak. I když jsem byl zatížený, tak se mi běžné starosti ztratily. Byl jsem sice unavený, ale jinak, než za normálních situací. Na psychiku šachy hodně pomáhají.

Šachy se teď dají hrát jen online. Hrajete je tedy aspoň virtuálně?
Jistě, stále to musíte počítat, ale na druhou stranu proti vám nesedí žádný soupeř a ten kontakt tam chybí. Díky šachům máte řadu přátel a sociální kontakt mi nyní chybí. Po partii jsme vždy zápas probírali a zkontrolovali i to, co bylo špatně a jaké jsme udělali chyby.

Hrajete šachy denně?
Jak kdy, pořád totiž nemám čas. Musím dělat i něco jiného, dávám si do pořádku fotky a pořád nestíhám. Týdně šachům věnuji tak osm až devět hodin.

„Můžete mít problémy v práci, ale když si sednete k šachovnici, tak se za chvíli ponoříte do hry a mozek už musí myslet jinak. I když jsem byl zatížený, tak se mi běžné starosti ztratily."
Karel Koval

Věnoval jste se dříve i jiným sportům?
Dělal jsem toho spoustu. Když jsem se vyhrabal z nemoci, tak jsem běhal 110 metrů překážek, chytal jsem ve fotbale i hokeji nebo jsem hrál národní házenou. Ta se mi, mimochodem, líbila více, než ta současná.

Vydal se někdo z vaší rodiny i ve vašich šachových stopách?
Vnuk má o šachy zájem. Hraje dobře, ale jenom rekreačně. Teď je však situace u dětí jiná. Když jsem hrával já, tak se hrálo v kavárně Radhošť, kde se začínalo okolo pěti hodin odpoledne a hrálo se klidně i do deseti do večera. Práce s mládeží proto tehdy nebyla žádná. Na rozdíl od dnešní situace, kdy ve Frýdku-Místku existuje jedna z nejlepších šachových organizací u nás. S mládeží tady pracují už v mateřských školách a mladí mají velké úspěchy.

G.cz: Šachový souboj člověka s počítačem aneb jak Garri Kasparov prohrál se superpočítačem Deep Blue

Jméno Garri Kasparov ve světě šachů definuje jakéhosi poloboha, jenž se na Zemi narodil jen z toho důvodu, aby hrál šachy. Tento ruský šachový velmistr trénoval šachy od svých 7 let a už tehdy věděl, že je předurčen k velkým úspěchům. A tak se i stalo, když se stal mistrem světa v šachu v letech 1985 až 2000. Jenže tehdy hrál jen s lidmi. Pak na řadu přišly počítače, které mu zašpinily jeho čistý štít výher.

Reflex.cz: Den, kdy počítač poprvé vyhrál nad člověkem. Prohru z 10. února 1996 ale Kasparov stroji Deep Blue vrátil

Do té doby neměl Garri Kasparov konkurenci. Šachový velmistr a úřadující mistr světa se s počítačem utkal již několikrát, ale osudným se mu stal teprve 10. únor roku 1996. Tehdy ho po třech hodinách šachové hry v prvním ze šesti zápasů porazil superpočítač Deep Blue vyvinutý společností IBM. Ještě před zápasem si velká část přihlížejících byla jistá, že Kasparov ten podivně naprogramovaný stroj úplně rozmetá. Těch přihlížejících bylo tehdy něco kolem 6 milionů. Jenže ve 37. tahu mu Deep Blue nemilosrdně napadl královnu a po třiceti minutách marného přemýšlení nad dalším tahem se Kasparov rozhodl hru vzdát.

KORZÁR, košický denník: Porazila aj Kasparova, potom sa jej ospravedlnil

Otec sa rozhodol vychovať génia a podarilo sa. V pätnástich sa veľmajsterkou stala ako dovtedy najmladší človek na svete. Prvou a doteraz jedinou ženou, ktorá sa dostala do prvej desiatky najlepších šachistov na svete, bola Maďarka Judit Polgárová.

Porazila aj Kasparova, potom sa jej ospravedlnil

Otec sa rozhodol vychovať génia a podarilo sa

V pätnástich sa veľmajsterkou stala ako dovtedy najmladší človek na svete.

Prvou a doteraz jedinou ženou, ktorá sa dostala do prvej desiatky najlepších šachistov na svete bola Maďarka Judit Polgárová.

V súčasnosti má 44 rokov a šach už aktívne nehráva. Dodnes ju neprekonala žiadna žena a žiadna sa k jej výsledkom ani nepriblížila.

Na rozdiel od hrdinky seriálu Dámsky gambit o fiktívnej šachovej šampiónke Beth Harmonovej, ktorá vyrastala v sirotinci, Judit mala v detstve podnetné rodinné prostredie. No nielen to.

Jej otec, psychológ László Polgár jej výchovu využil na experimentálne overenie svojej teórie o výchove géniov.

Bol presvedčený, že z akéhokoľvek zdravého dieťaťa dokáže vychovať génia v nejakej oblasti. Že karty nie sú rozdané už pri narodení, stačí úsilie a šťastné okolnosti.

Podstatné je len, aby dieťa začalo veľmi skoro, už okolo troch rokov a špecializovalo sa okolo šiestich.

Obrátil sa na svoju dlhoročnú priateľku, ukrajinskú jazykárku Klaru s tým, že hľadá ženu, ktorá by si ho vzala a túto teóriu s ním overila v praxi na spoločných deťoch. A ona súhlasila.

Pre svoje tri dcéry, Zsuzsu, Sofiu a Judit zvažovali viaceré oblasti, v ktorých by ich mohli trénovať. Boli medzi nimi jazyky aj matematika, no nakoniec sa rozhodli pre tradičné mužskú doménu šach.

Nepodali jej ruku

Tento experiment sa nepozdával ich susedom ani miestnym úradom, mohol podľa nich deťom uškodiť. Právo vzdelávať deti doma si Polgárovci museli vydobyť.

Judit sa figúrkam upísala ako päťročná.

Napriek tomu, že László Polgár nebol skvelým hráčom šachu, dokázal svoje dcéry viesť tak, že sa veľmi rýchlo stali lepšími ako on.

Najmladšia dcéra Judit povedala, že bol „skvelým motivátorom a vizionárom". Všetky dcéry neskôr spomínali, že ich nikdy k šachu nenútil, bavil ich a samy si ho vybrali.

„Na začiatku to bola hra. Neskôr sa šach pre mňa stal športom, umením, vedou, všetkým naraz. Bola som na šach veľmi zameraná a taký svet mi vyhovoval.

Nebola som rebelský ani extrovertný typ. Tešilo ma, že sme boli doma v uzavretom kruhu, a potom sme chodili von hrať šach a videli svet," povedala Judit podľa portálu Medium.

Začala hrať, keď mala päť rokov, takže šach bol pre ňu podľa jej slov akoby materinským jazykom.

„Aby ste sa dostali medzi profesionálov, musíte veľa trénovať, čo som robila od veľmi raného veku. Samozrejme, je nápomocné, ak máte veľmi súťaživú povahu, ako aj trpezlivosť a vytrvalosť," hovorí pre magazín The Atlantic.

Kedže ženy a dievčatá boli vo vrcholovom šachu nevídaným zjavom, mužskí súperi spočiatku nemohli uveriť, že s Judit prehrali a zúrili. Niekedy si s ňou na záver ani nepotriasli rukou.

„No v tínedžerskom veku, keď som už hrala elitné veľmajsterské turnaje a bola som tam ako jediné dievča, po nejakom čase prijali fakt, že som tiež silnou hráčkou. Už sa na mňa nepozerali ako na dievča, ktoré sa tam ocitlo náhodou," opisuje Judit pre stanicu CNN.

Porazila aj svetového šampióna Garriho Kasparova. Ten ešte koncom 80. rokov tvrdil, že „šach nie je pre ženy". Je to veľký súboj a ženy sú vraj „slabšie bojovníčky", proti mužom nemajú šancu.

Pár rokov po prehre s Judit sa za svoje výroky ospravedlnil a dnes sú priateľmi.

Začnú, ale nepokračujú

Juditine sestry boli takisto úspešnými šachistkami, ale zďaleka nie na jej úrovni.

Najstaršia Zsuzsa bola podľa portálu Hungary Today v ženskom šachovom rebríčku jednou z troch najlepších hráčok sveta až 24 rokov. Prostredná Sofia bola v najlepšom období šiestou najlepšou hráčkou v ženskom šachovom rebríčku.

No Judit patrila ako dosiaľ jediná žena medzi desiatku najlepších šachistov sveta. Dnes je najlepšou hráčkou Čínanka Chou I-fan na 87. mieste svetového rebríčka.

Judit je však presvedčená, že ženy dokážu v šachu bojovať rovnako ako muži. „Myslím, že za desaťročia aktívneho hrania šachu som toto tvrdenie aj dokázala," hovorí pre magazín Time.

Hoci na turnajoch mladších hráčov vidí porovnateľný počet dievčat a chlapcov, menej dievčat sa podľa nej rozhodne v neskoršom veku pokračovať.

Myslí si, že je to kombináciou ich vlastného rozhodnutia a nedostatku podpory okolia. Chýbajú aj početnejšie ženské vzory.

Seriál Dámsky gambit, ktorý vo svete niekoľkonásobne zvýšil predaj šachovníc, podľa Judit Polgárovej môže prilákať k hre viac dievčat.

„Dúfam, že viac dievčat nielen začne, ale pri hre aj zostane, že ich budú podporovať ich rodičia, učitelia a tréneri. Keď majú talent, dokážu tak dosiahnuť maximum svojho potenciálu," hovorí pre CNN.

ELA RYBÁROVÁ
FOTO: POLGARJUDIT.HU

Všetky tri sestry Polgárové si podmanil šach a zaznamenali v ňom veľké úspechy.

Lidové noviny: Dámy na kolenou

Zatímco u nás diskutujeme o dalším zpřísnění anticovidových restrikcí a Šachový svaz ČR definitivně zrušil letošní ročník soutěží družstev, svět se pomalu otevírá, a to i pro klasické šachové turnaje. Španělský šachový velmistr David Anton Guijarro tak po skončení velkého lednového turnaje ve Wijk aan Zee spěchal do Salamanky, kde se první únorový týden hrál uzavřený turnaj v rapid šachu. A Mezinárodní šachová federace FIDE potvrdila, že v dubnu bude dohrán turnaj kandidátů mistrovství světa, aby v listopadu mohl v Dubaji proběhnout duel o šachový trůn.

Dámy na kolenou

PAVEL MATOCHA

Zatímco u nás diskutujeme o dalším zpřísnění anticovidových restrikcí a Šachový svaz ČR definitivně zrušil letošní ročník soutěží družstev, svět se pomalu otevírá, a to i pro klasické šachové turnaje. Španělský šachový velmistr David Anton Guijarro tak po skončení velkého lednového turnaje ve Wijk aan Zee spěchal do Salamanky, kde se první únorový týden hrál

ŠACHY

uzavřený turnaj v rapid šachu. A Mezinárodní šachová federace FIDE potvrdila, že v dubnu bude dohrán turnaj kandidátů mistrovství světa, aby v listopadu mohl v Dubaji proběhnout duel o šachový trůn.

Začněme zápasem o mistra světa v hypermoderní Dubaji a pak se vraťme časem do dávného Španělska. Proti komu bude mistr světa Magnus Carlsen obhajovat svůj titul, bychom měli vědět koncem dubna, časoprostorové souřadnice titulového zápasu však jsou známé už nyní. Bude se hrát od 24. listopadu do 16. prosince v Dubaji v rámci světové výstavy Expo 2021.

Pro třicetiletého Carlsena půjde již o čtvrtý zápas o šachový trůn, všechny zatím vyhrál. Nejprve v roce 2013 jako vyzyvatel porazil Višvanáthana Ánanda, stejného soupeře smetl o rok později již jako obhájce trofeje, kterou v letech 2016 a 2018 znovu obhájil, a to v zápasech se Sergejem Karjakinem a Fabianem Caruanou. Jeho soupeř pro pátý duel s cenovým fondem dva miliony eur je zatím neznámý, nicméně po první polovině turnaje kandidátů z jara loňského roku (přerušen byl kvůli covidu) mají k dubajskému zápasu nejblíže velmistři Jan Něpomňaščij a Maxime Vachier-Lagrave.

Nechme ale již, co bude, a vraťme se k tomu, co bylo a je. V roce 1497 byla v Salamance vydána jedna z prvních šachových knih na světě, Lucenovo dílo „Repetición de Amores y Arte de Ajedrez", která i díky brzkým překladům do dalších jazyků pomohla rozšířit moderní šachy po celé Evropě. O pár desítek let později, tedy v šestnáctém století, kdy v Salamance byla otevřena kolej Fonseca pro studenty tamní univerzity, byl nejlepším šachistou na světě španělský kněz Ruy López de Segura.

Turnaj v Salamance opanoval Alexej Širov, ženy nespěly FOTO WEB TURNAJE

Minulý týden v nádhernému sále starobylé koleje Fonseca proběhl zajímavý rapid turnaj doplněný řadou přednášek, třeba o vztahu šachu a hudby nebo o historii ženského šachu. A právě o ženy šlo počátkem února v Salamance především. Kromě čtyř velmistrů, mezi nimi byli i dva bývalí hráči nejužší světové špičky Veselin Topalov a Alexej Širov, se tohoto uzavřeného rapid turnaje zúčastnily i čtyři ženy, což vzhledem k propastnému rozdílu v šachové výkonnosti mužů a žen je nevídané. Respektive hrávaly se zápasy hráček z aktuální světové špičky proti o dvě generace starším šachovým legendám, kde výrazný věkový rozdíl kompenzoval onen genderový výkonnostní deficit slabšího pohlaví (například Sněženky a Machři), a výjimečně i zápas nejlepší světové šachistky s velmistrem širší světové špičky (třeba duel Hou Jifan s Davidem Navarou), ale uzavřený turnaj, kde by čtyři ženy čelily čtyřem ještě aktivním velmistrům, tedy ne.

Celkové výsledky turnaje v Salamance, který vyhrál veterán startovního pole Alexej Širov, dramatický genderový rozdíl v šachu potvrdily – na první čtyřech místech byli muži, na druhých čtyřech místech ženy, a zatímco každý muž získal průměrně více než 5 bodů ze 7 partií, každá z žen průměrně méně než 2 body.

15. – 19. února 2021

Čtení na víkend: úspěch šachů mezi esporty a vzpomínka na Věru Menčíkovou

Co číst tento víkend? Média v minulém týdnu připomněla hned několik významných hráček světového šachu. Magazín Ona DNES zavzpomínal na sedminásobnou mistryni světa Věru Menčíkovou a časopis 100+1 zahraniční zajímavost detailně rozebral úspěšnou gruzínskou ženskou šachovou školu. Nevynechejte ani článek věnovaný raketovému růstu esportu, kde hrají šachy velmi důležitou roli.

Ona DNES: První dáma šachovnice

Boubelatou tváří a postavou připomínala víc královnu skvělých koláčů, jenže Věra Menčíková mistrovsky vládla jinému poli. Přesněji: Čtyřiašedesáti černobílým polím.

PRVNÍ DÁMA ŠACHOVNICE

Boubelatou tváří a postavou připomínala víc královnu skvělých koláčů, jenže **Věra Menčíková** mistrovsky vládla jinému poli. Přesněji: čtyřiašedesáti černobílým polím.

TEXT: MARIE HOMOLOVÁ

Možná si leckdo vzpomene na Kasparova, Karpova, Fischera, Botvinnika, Aljechina, Capablancu... Ale zkuste se laiků zeptat na ženy, a zřejmě budou váhat. I Věra Menčíková zůstává známá spíš fandům šachovnice, přestože sedmkrát získala titul mistryně světa, z toho šestkrát v československých barvách. Zatím ji žádná šachistka nepřekonala.

V pozoruhodné knize Královna šachu Věra Menčíková cituje autor Jan Kalendovský výrok Alexandra Aljechina z roku 1929, kdy už její hvězda prudce stoupala: „... je jisté, že je absolutní výjimkou mezi ženami. Je vysoce šachově nadaná."

Skvěle si vedla i v zápasech s muži, ostatně v začátcích její kariéry počet ženských turnajů za mužskými ještě dost pokulhával a žena to nad šachovnicí neměla v očích kolegů lehké. K výmluvným historkám patří perlička právě z roku 1929, kdy se jako jediná žena mezi jedenadvaceti muži zúčastnila silně obsazeného turnaje v Karlových Varech. Albert Becker, jeden z šachových mistrů, tehdy v kavárně mezi kolegy posměšně prohlásil: „Pánové, navrhuji vytvořit Klub Věry Menčíkové. Právo na členství v něm získají ti, kterým se podaří s Menčíkovou prohrát. V případě remízy bude pouze kandidátem členství."

Netušil, že sám se stane zakládajícím členem, ve třetím kole s Menčíkovou prohrál. A klub pak slušně houstl.

ČEŠKA Z RUSKA

Narodila se v Rusku, většinu svých roků žila v Anglii. Přesto měla až do roku 1937 československé občanství.

Otec František pocházel z Bystré nad Jizerou. Bylo mu třiadvacet, když se vydal do Ruska pracovat u poměrně bohatého stryce. V Moskvě se oženil s Angličankou Olgou, 16. února 1906 přišla na svět první dcera Věra, za dva roky mladší Olga. Po otci, podle tehdejšího práva příslušného do podkrkonošské Bystré, se obě staly rakouskými a od vzniku republiky československými občankami.

K šachu je táta přivedl už jako školačky a děvčata hře propadla. Věra sice zájmy dělila i mezi hudbu, knihy, výtvarné umění a divadlo, ale v žákovských šachových turnajích se jí začalo dařit.

Věra Menčíková

Narodila se 16. února 1906 v Moskvě, zemřela při bombardování Londýna 29. června 1944.

Byla sedminásobnou mistryní světa v ženském šachu. Od roku 1957 se na její počest vítěznému týmu ženské šachové olympiády uděluje Vera Menchik Cup.

V roce 2005 byla v Praze u příležitosti 100. výročí organizovaného šachu v Česku vyhlášena královnou šachu 20. století. V září 2011 byla jako 16. členka uvedena do síně slávy Mezinárodní šachové federace FIDE.

Špičkovou šachistkou byla i mladší sestra Olga, která zahynula za války spolu s Věrou a jejich matkou.

Po revoluci se rodina pokoušela v Rusku udržet s nadějí, že se situace uklidní, ale v roce 1921 přece jen odjela. Otec se rozhodl pro rodnou Bystrou, údajně dočasně, a nakonec tam dožil. Matka s dcerami zamířila do Anglie.

Usadily se Hastingsu, jenže zpočátku děvčatům komplikovalo život to, že ovládala jen rušťinu. Věra na to téma později vtipkovala: „Často se mě ptali, co mě přimělo myslet vážně na šachy. Za jiných okolností bych nikdy nemohla trávit čas takovým způsobem, ale šachy jsou tichá hra, a proto nejlepší koníček pro člověka, který neumí jazyk."

Až v roce 1923 mohla vstoupit do tamního, tehdy velmi slavného šachového klubu. Ujal se jí zkušený šachista Géza Maróczy a pod jeho vedením rychle rostla. Už ten rok na sebe upozornila na místním vánočním turnaji a rok nato na něm obsadila 2. místo.

Ženský šach měl tehdy za sebou dlouhou historii, ale stále jen zúženou na turnaje, mistrovství světa ženy ještě nehrály. V roce 1925 se v Hastingsu na jednom z turnajů střetla devatenáctiletá Věra Menčíková s tehdejší britskou mistryní Edith Charlotte Price a zápas na pět partií Češka vyhrála. Poprvé si tak sáhla na titul nejlepší šachistky Anglie, a poprvé ji také zaznamenal československý šachový tisk.

FENOMÉN

V roce 1927 uspořádala Mezinárodní šachová federace v Londýně první oficiální šachovou olympiádu, v rámci níž se odehrálo i první světové mistrovství žen. Startovalo na něm dvanáct šachistek a Věra Menčíková suverénně zvítězila: deset partií vyhrála, jednou remizovala. Startovní listina ji sice uváděla jako Rusku, ale stále měla československé občanství.

Kolega Richard Réti jí tehdy složil uctivější poklonu, než jak kdysi vtipkoval Becker: „Hraje šachy s největší vážností, disponuje velkými teoretickými znalostmi, které by mohly být ke cti mnohému mistru." Rok nato vyhrála v mužské konkurenci šachový festival v Cheltenhamu a jako první šachistce historie se jí otevřela cesta na mužské mistrovské turnaje.

Začala skvěle. V roce 1929 v Ramsgate proti sobě nastupovalo sedm světových mistrů a sedm Angličanů. Menčíková, stále bez anglického občanství, hrála za mezinárodní tým. V konečném pořadí zůstala spolu s vynikajícím Rubinsteinem jen o půl bodu za vítězným Capablancou. Ten o ní řekl: „Menčíková je opravdový ženský fenomén."

FOTO: REPRO Z KNIHY JAN KALENDOVSKÝ: KRÁLOVNA ŠACHU VĚRA MENČÍKOVÁ, VYDALO NAKLADATELSTVÍ JAGUÁR, PROFIMEDIA.CZ, NETFLIX

Rozhodně už nemohla být přehlížena, i když vtipkování si ještě užila. V roce 1929 to v Karlových Varech nebyl jen žert o založení Klubu Věry Menčíkové. Šachista Hans Kmoch se dal slyšet, že pokud slečna Menčíková získá víc než tři body, on nastoupí k ženskému baletu. Nemusel, získala jen tři body a skončila poslední. Ale odnášela si zmíněnou poklonu od Aljechina, který dodal: „Svět šachu má povinnost pomoci jí všemi prostředky k dalšímu rozvoji."

Pobyt v Československu využila k návštěvě Bystré nad Jizerou a svého otce, kterého roky neviděla.

ČERNÝ DEN V BOJI SE ŽENOU

Její nejsilnější šachovou stránkou byl poziční cit, jím se prosazovala na početných turnajích i na simultánkách, které občas absolvovala, a to vesměs s drtivým vítězstvím. Pověst Věry Menčíkové rostla.

Mezi ženami nenacházela konkurenci. Hrála v mužských soutěžích, utkala se s Aljechinem, Capablancou, Botvinnikem a s dalšími mistry. Prohrávala, remizovala, vyhrávala. Bojovala.

„Žádný soupeř jí není dosti svatý," psal v roce 1934 dámský časopis Lada. „Každý mistr šachovnice pocítil již její drápky, a mnohý na ni vzpomíná jako na černý den svého neúspěchu v boji se ženou, v boji, který donedávna jako válka byl doménou mužů."

Rostl i pověstný Klub Věry Menčíkové, do Věřiny smrti do něj spadlo jedenačtyřicet šachistů často zvučných jmen. Počátkem 30. let se dvěma porážkami taky Max Euwe, pozdější mistr světa.

Ženský mistrovský titul, který získala v roce 1927, už nepustila. Do roku 1939, než i šachový svět ochromila válka, suverénně vyhrála všech sedm šampionátů. Z 83 partií si odnesla 78 vítězství, 4 remízy a jedinou prohru.

Pro zajímavost: bez ztráty bodu vyhrála v roce 1931 mistrovství v Praze, oficiálně jako československá občanka. Až v roce 1937, kdy se provdala za britského šachistu Rufuse Stevensona, získala anglické občanství. Otevřelo jí cestu i na turnaje, na které zatím jako cizinka nemohla.

KONEC V RUINÁCH LONDÝNA

Současníci na ni vzpomínali jako na sympatickou, přátelskou, navzdory skvělým úspěchům skromnou ženu s jiskřivým humorem. Malovala, sochařila, orientovala se v hudbě, v literatuře. Pustila se i do šachové publicistiky, vedla šachové žáky.

V únoru 1943 ovdověla. O moc svého muže nepřežila, v červnu 1944 zahynula při bombardování Londýna.

Svět černých a bílých figurek byl tragickým odchodem talentované šachistky zdrcený. „Její tvůrčí výkony a turnajové úspěchy zanechaly hlubokou stopu v šachovém umění," vzpomínal na ni Michail Botvinnik. Co víc, změnila pohled na ženy nad šachovnicí. ●

ona@mfdnes.cz

Tip z redakce

Zajímá vás svět šachu z pohledu ženy? Pusťte si na Netflixu seriál Dámský gambit o dívce ze sirotčince, která v sobě objeví mimořádný šachový talent. Dovede ji až k souboji o titul světové šampionky. Minisérie vyvrací několik předsudků: že šachy nejsou atraktivní hra a nehodí se pro ženy.

100+1 zahraniční zajímavost: Gruzínský tah dámou

Gruzínky vládly šachu zejména v sovětské éře, ale daří se jim i dnes. Nová generace přitom prahne po stejném úspěchu, jakého se dostalo hrdince seriálu Dámským gambit – tedy patřit mezi nejlepší bez ohledu na pohlaví.

Partie šachů a vrhcábů nepatří jen profesionálům. Spousta lidí se k nim schází u venkovních desek

titul šachového velmistra. Turnajů se účastní i dnes, v 79 letech: Předloni v listopadu ovládla ženskou kategorii 65+ na seniorském mistrovství světa v Bukurešti. Inspirovala tím novou generaci dívek a žen v zemi, kde mají šachoví šampioni hvězdné postavení. *„Představuje pro nás skutečnou legendu,"* dodává Kato.

Gaprindašviliová vzpomíná, jak ji revoluční úspěch vystřelil mezi nejznámější osobnosti Sovětského svazu. **Když se pak vracela vlakem z Moskvy do Gruzie, na každé stanici stály davy fanoušků v naději, že si s ní budou moct potřást rukou** nebo ji alespoň zahlédnou. *„Můj otec dokonce v tlačenici ztratil botu,"* líčí šampionka, žijící

„Řada holčiček narozených v Gruzii v 80. a 90. letech dostala jméno podle některé z domácích šachových hvězd

dnes v tbiliském bytě, který jí darovaly sovětské úřady.

Porážka modly

„Nona jako první pozvedla ženské šachy na mužskou úroveň," popisuje bývalá jugoslávská šachová hvězda a novinářka **Milunka Lazarevičová** v novém filmu Sláva královně, pojednávajícím o gruzínských legendách šachu. *„Bylo to jako přistání na Marsu: naprosto nepředstavitelné, dokud nepřišla ona!"* Nonin úspěch inspiroval řadu významných hráček včetně **Nany Alexandriaové**, trojnásobné vítězky Sovětského mistrovství žen. Zmíněný triumf si připsala ještě před dvacátými narozeninami, a stala se tak – vedle dalších titulů – ženskou mezinárodní velmistryní.

Také **Maja Čiburdanidzeová** jako dospívající dívka Nonu zbožňovala. V roce 1978 ji však porazila, titul světové šachové šampionky převzala a držela jej dalších třináct let. **Po Gaprindašviliové posléze jako druhá žena vybojovala titul šachového velmistra.** K dnešku je takových dam už mnohem víc, ale Gruzínky stále hrají mnohem vyšší ligu, než by jim náleželo prostou statistikou: Šest z celkových 37 velmistryň pochází z Gruzie, země s pouhými 3,7 milionu obyvatel.

Předurčeny ke hrám

„Tu hru máme v krvi," líčí **Sophie Nikoladzeová**, vedoucí PR oddělení Gruzínské šachové federace, zatímco vstupuje do haly šachového paláce v tbiliském Vera Parku. Strop nad řadami dřevěných židlí s rovnými opěradly z dob Sovětského svazu sestává ze zavěšených krychlí a vytváří iluzi šachovnice. **Trošku se podobá tomu z Dámského gambitu, který si Harmonová představuje ve své posteli v sirotčinci.**

Venku, v chladném listopadovém dni, hraje skupina penzistů v rouškách šachy a vrhcáby. Sophie uvažuje, že jsou gruzínské ženy ke strategickým hrám

Šachový palác v Tbilisi tvoří příklad pozdní sovětské moderní architektury, kde je vše zasvěceno prastaré hře

Kvůli pandemii koronaviru dnes šachový palác zeje prázdnotou, ale stále se dá hrát venku v parku

Pokud je hala při významném turnaji přeplněná, lze průběh hry sledovat na tabuli

Záležitost mužů?

Šachovému světu stále dominují muži. Americká federace nyní zažívá největší zájem z řad žen ve své historii, přesto tvoří dámy pouze 14 % jejích členů. V ruské federaci je mužů čtyřikrát víc než jejich protějšků něžného pohlaví. Aktuálně nejlepší světová hráčka Číňanka **Chou I-fan** zaujímá v absolutním pořadí – tedy bez ohledu na pohlaví – 87. místo žebříčku Mezinárodní šachové federace (FIDE). Čistě ženské turnaje se tak organizují proto, aby se zviditelnily nadané hráčky. **Dámskému šachu se totiž dostává méně pozornosti, a tudíž i finanční podpory, která je pro růst talentů klíčová.**

Ne každý ovšem s dělením podle pohlaví souhlasí. Striktně jej odmítá například Maďarka **Judit Polgárová**, zřejmě nejlepší hráčka všech dob, jež v roce 2005 dosáhla na osmé místo v absolutním žebříčku. *„Na turnajích, které organizuji pro děti, žádné kategorie nemáme. Naším cílem musí být, aby muži i ženy soutěžili za naprosto stejných podmínek. Jedině tak lze dosáhnout skutečné rovnosti."* ■

předurčeny. Důvod tkví v historii země, jež čelila mnoha invazím sousedních států. *„Ženy musely bojovat a pracovat po boku mužů,"* objasňuje Nikoladzeová, sama mezinárodní šachová mistryně, jež hrála v národním týmu. *„Jde o součást naší povahy, předávanou z generace na generaci."*

Šachy jako věno

Nejslavnějším panovníkem kavkazské země se stala žena: Královna **Tamara** vládla ve zlatém věku na přelomu 12. a 13. století a nesla titul „krále".

Nana Alexandriaová třikrát ovládla sovětské mistrovství žen a zařadila se mezi nejznámější tváře SSSR

V minulosti pak ve věně nevěsty tradičně nesměla chybět šachová souprava.

Během studené války představovaly šachy geopolitický symbol, jehož význam vyvrcholil slavným vítězstvím

> Gruzínky mají strategické hry v krvi. **Šachová souprava kdysi dokonce tvořila součást věna**

Američana Bobbyho Fischera nad Rusem **Borisem Spasským** v souboji o titul šachového mistra světa. V té době Sovětský svaz běžně diskriminoval Gruzíny a další obyvatele SSSR neruského původu. *„Někteří komunističtí úředníci nebyli moc rádi, že se domácí ženský tým skládá výhradně z Gruzínek,"* dodává Alexandriaová.

Když mělo potom zmíněné družstvo v roce 1978 soutěžit na šachové olympiádě v Buenos Aires, Kreml zasáhl: *„Hodinu před startem letadla do Jižní Ameriky nahradila Nanu Ioselianiovou coby nejmladší členku týmu hráčka ruského původu."*

O podobnou „rošádu" se úředníci pokusili i v roce 1980 před olympiádou na Maltě. *„Nicméně gruzínský ministr sportu odletěl do Moskvy, aby zasáhl. Tým složený z Gruzínek tak nakonec odcestoval beze změny,"* uzavírá Alexandriaová.

Turnaj při svíčkách

Doma v Gruzii se potom hvězdné šachistky staly celebritami. *„V osmdesátých a devadesátých letech se téměř každá novorozená holčička jmenovala Nona, Nana nebo Maja, na počest těchto slavných žen,"* vysvětluje **Nana Dzangnidzeová**, kterou otec rovněž pojmenoval po Naně Alexandriaové. A také ona se v roce 2008 stala velmistryní.

Kavkazskou zemi dnes na mezinárodních turnajích reprezentuje nová generace. Některé hráčky přitom vyrůstaly v těžkých letech po rozpadu SSSR, kdy elektřina fungovala jen čtyři hodiny denně, kriminalita nekontrolovatelně bujela, potraviny byly těžko dostupné a zemí zmítala občanská válka. *„Pamatuju si, že jsem mohla číst a hrát šachy jen při svíčce,"* vzpomíná třiatřicetiletá **Nino Batsiašviliová**, trojnásobná gruzínská šampionka a zatím poslední domácí velmistryně z roku 2018. Na rozdíl od sovětských časů neexistovala ani žádná státní podpora. *„V osmnácti jsem na soutěže jezdila s kufrem plným knih, zatímco ostatní si k analýze partií vozili počítače,"* dodává Nino.

Zapomenout na všechno

Kvůli koronaviru nemohou nyní hráči cestovat vůbec. *„Šachista vydělává díky vítězstvím v turnajích – a loni se konaly jen dva. Z toho se nedá vyžít,"* podotýká dvaadvacetiletá **Nino Khomerikiová**, která v roce 2019 dosáhla na titul velmistryně.

Zatímco zuří pandemie, šachové hodiny v tbiliském šachovém paláci zasvěceném Gaprindašviliové ztichly. Hala kdysi plná diváků zeje prázdnotou a na žloutnoucí plakáty dávných šachových hvězd padá prach. Ani legendární Nona teď na turnaje nejezdí, ale doufá, že se co nejdřív vrátí. *„Šachy jsou můj život,"* říká, když **popisuje partie odehrané s početnou řadou soupeřů, od světových velmistrů po amatéry během návštěv ve vězení.** *„V tu chvíli neexistují žádné národnosti, jde jen o setkání lidí, které vás nabíjí energií. Tehdy zapomínám na všechno."* 100+1

[Drbna.cz: Profesionální soutěžení v hraní videoher vzalo svět doslova útokem]

Jedná se o jedno z nejrychleji rostoucích odvětví zábavního průmyslu vůbec, v roce 2018 činil celosvětový obrat esportu neuvěřitelných 140 miliard USD, tedy zhruba 60 procent českého HDP za stejný rok. Profesionální hraní střílečeк, klikaček a strategií tak vydělává třikrát více než celý filmový průmysl dohromady a světoví top hráči počítačových her začínají stále více připomínat špičkové hráče klasických sportů. Tedy s tím rozdílem, že e-atleti berou více peněz.

Lidové noviny: Mátožný mistr světa

Mistrovi světa se v posledních měsících nedaří – naposledy Magnus Carlsen triumfoval na Altibox Norway Chess 2020 v půli října, od té doby nevyhrál žádný turnaj. O víkendu měl další šanci, ale ve finále turnaje Opera rapid opět nestačil na filipínsko-amerického velmistra Wesleye Soa.

Mátožný mistr světa

PAVEL MATOCHA

Mistrovi světa se v posledních měsících nedaří – naposledy Magnus Carlsen triumfoval na Altibox Norway Chess 2020 v půli října, od té doby nevyhrál žádný turnaj. O víkendu měl další šanci, ale ve finále turnaje Opera rapid opět nestačil na filipínsko-amerického velmistra Wesleye Soa.

Na online turnaji startovalo 16 hráčů ze světové špičky, takže pro všechny šachisty světa by účast ve finále byla úspěchem. Pro všechny kromě Carlsena, který do loňského října vyhrával prakticky všechny turnaje, na nichž startoval. Finále Opery ale zaslouženě vyhrál Wesley So, když mistr světa Carlsen nevěděl, co má hrát na soupeřovo 1.e4. Reprezentant USA měl připravené méně hrané varianty, třeba první den vyhrál hezkou partii po 1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4 Sc5 4.c3 Jf6 5.d4 exd4 6.e5!, a Carlsenovi se černými nedařilo ze zahájení vyrovnat.

Druhý hrací den velmistr So vyhrál hned první partii a mistr světa už moc příležitostí srovnat nedostal. Vlastně jen dvě a obě prováhal. Šanci měl ve třetí partii, když Wesley v pozici na diagramu nezahrál přirozený tah 18.cxd4 s rovnou pozicí...

So–Carlsen
Opera rapid 2021

ŠACHY

18.Dxd4?? Hrubá chyba, po které mohl mistr světa zasadit vítězný úder. Bílá dáma měla zůstat na diagonále d1-h5, odkud by chránila svého krále, správné bylo 18.cxd4.

18...Sxb3? Jenže mistr světa chybu netrestá, ale oplácí. Partii krásně vyhrávalo brutální 18...Jxg2! 19.Kxg2 Sxh3+ 20.Kh2 Jh4!, protože nyní hrozí nejen vidlička na celou rodinu 21...Jf3+, ale také 21...Sg2! s matovým útokem po 22...Dh3 a pokrýt obě tyto hrozby zároveň bílý nezvládne. Jenže Carlsen tuto taktiku přehlédl a ve zbytku partie již příležitost nedostal.

Druhou nahrávku na smeč poskytl Wesley So slavnějšímu soupeři ve čtvrté partii, ale Magnus Carlsen opět přehlédl možný taktický úder a nezasmečoval...

Carlsen–So
Opera rapid 2021

23.Sd1? Bílý zde měl příležitost rozhodnout partii tichým tahem 23.Kh1!, protože černý nemá čas dobrat střelce 23...axb3 pro 24.Vg1+ s matovým útokem (např. 24...Sg6 25.Vxg6+ fxg6 26.Dxg6+ Kh8 27.Dh5+ Kg8 28.Vg1+ Dg5 29.Vxg5#). A i po nejlepší možné obraně 23...Sg6 získá bílý přímým útokem na černého krále vyhranou pozici: 24.Vg1 Kh7 25.Vxg6 fxg6 26.Vg1 a hrozící Sc2 s pokračujícím tlakem na pěšce g6 a krále nelze dobře pokrýt (například 26...Vg8 27.Sc2 De8 28.f4! a černý se může akorát tak vzdát).

23...Dg5+? Černý měl hrát 23...Sg6, takhle dává bílému ještě jednu příležitost.

24.Kh1 Sg6 25.De2 Sxd4 26.Vg1 Dh5 27.Dd2? Světová jednička ale opět vypouští vyhranou partii. Stačilo dát 27.Vg4, čímž zároveň napadá střelce na d4 a uvolňuje pole g1 pro druhou věž, a po 27...c5 28.Sc2 bílý útok prorazí.

27...c5 28.f4 Dh6 29.Vg5? f6! 30.exf6 Sxf6 31.Dxd5+ Kh8 32.Sf3 a3 33.Vag1 axb2 34.Vxg6 Dxg6 35.Vxg6 b1D+ A černý stojí lépe. Ve zbytku partie, který si můžete přehrát na serveru Chess24, už velmistr So neusiloval o výhru v této partii, ale jen o remízu (což se mu podařilo), protože ta mu stačila k vítězství v turnaji.

Vyškovský deník: Na 64 polích

Na 64 polích

Mistrovství světa. Nor Magnus Carlsen bude již popáté obhajovat titul mistra světa v šachu, který získal v roce 2013 po zápase s Vishi Anandem. Dějištěm zápasu bude Dubai Exhibition Center ve dnech 24. listopadu až 16. prosince 2021. Bude se hrát 14 partií a cenový fond činí 2 miliony dolarů. Zápas bude součástí Expo Dubai 2020, které bylo kvůli koronaviru přesunuto na říjen 2021 a potrvá 6 měsíců za předpokládané účasti vystavovatelů z 200 zemí. Jeho soupeř dosud není znám, neboť turnaj kandidátů mistrovství světa má být dokončen v dubnu 2021.

Budapešť. V hotelu Berlin pokračuje velmistrovský turnaj „First Saturday February 2021". Průměrný rating deseti účastníků je 2389 bodů. Stav po 5. kole: 1. Gergely Aczel 4,5, 2.-3. Gabor Nagy (oba Maďarsko), Milan Pacher (Slovensko) 3,5, 4. Momchil Petkov (Bulharsko) 3, 5.-6. Dominik Horvath (Rakousko), Gunes Tamas Ongut (Maď.) 2,5, 7. Jakub Seemann (Polsko) 2, 8. Elliot Papadiamandis (Francie) 1,5, 9.-10. Alex Krstulovic, Ferenc Gombocz jun. (oba Maď.) 1 bod.

Kamčatka. Ve městě Petropavlovsk-Kamčatskij v Rusku se konal ženský šampionát Kamčatského kraje od 31. ledna do 14. února 2021 za účasti 14 bojovnic. Časová kontrola 90 minut a 30 vteřin za tah. Výsledek: 1. Xenia Legeňko 8,5(9), 2. Jelena Jemeljanová 8, 3. Zlata Pudaleva 6, 4. Vilena Gorbatjuk 5,5, 5.-6. Naděžda Sazonova, Polina Buvajdova 5,bodů .

Šachové granty. Komise pro marketing a komunikaci ŠSČR vyhlašuje grantové řízení na popularizaci šachu. Hlásit se mohou pořadatelé, kteří plánují uspořádat akci v roce 2021, ať už online, nebo naživo, která podpoří povědomí o královské hře a zapojí veřejnost do šachového dění. Podrobnosti, formulář a další informace naleznete na webu Šachového svazu ČR. Přihlášky můžete zasílat do 10. března 2021!

Vyškov. Ve středu 3. února 2021 pokračoval seriál rapidů pořádaných SK Vyškov (9. turnaj) tempem 2 x 7 minut s přidáváním 5 vteřin za tah. Zvítězil Jiří Zapletal ze Zábřehu 5(7), před Martinem Netopilem (TJ Sport Bučovice) a Miroslavem Jandlem (TJ Bojkovice). Stejný počet bodů jako vítěz měly vyškovské naděje Patrik Pukowietz a Jan Kotisa (oba SK Vyškov). – V neděli 7. února 2021 proběhl na serveru lichess.org již 10. rapid. Výsledek: 1. Robert Kudlička sen. (MKS Vyškov) 6,5(7), 2. Ondra Hejdušek (ŠK Merta Slavkov u Brna) 5,5, 3. Miroslav Jandl (TJ Bojkovice) 5 bodů. Opět pěkný úspěch 92letého oslavence! 4.-6. Radim Majetič (MKS Vyškov), a dvě další vyškovské naděje Marek Hruška, Kristýna Dorazilová – všichni 4,5 bodu.

Slovensko. ŠK Skalica uspořádal tradiční Novoroční turnaj za účasti 58 šachistů formou lichess.org. Konečné pořadí: 1. Martin Sandor (KSN Bratislava) 9(9), 2.-3. Adrian Zetocha (Slovan Bratislava), Vladimír Bochnička (KSN Bratislava) 7, 4.-6. Jakub Antal (Slavia Košice), Dominik Klapuch (Slezan Opava), Gerhard Pribila (SK Nafta Kbely) 6,5 bodu atd. **(kal)**

22. – 26. února 2021

Šachové čtení na víkend: firemní mistrovství světa týmů a talentovaná romská šachistka

Média v uplynulém týdnu přinesla hned několik zajímavostí ze světa královské hry. Lidové noviny připomněly první firemní mistrovství světa týmů v rapid šachu, které ovládli zaměstnanci německé banky Grenke Bank. Týdeník Respekt se ohlédl za legendárním zápasem Garriho Kasparova s počítačem Deep Blue a slovenský server Dobrénoviny.sk informoval o talentované jedenáctileté romské šachistce Agátě Berkové, která uhrála remízu v simultánce s šachovým velmistrem Anatolijem Karpovem.

Respekt: Kasparov vs. Deep Blue: Ani kapka potu

Minisérie Netflixu Dámský gambit o zázračné šachistce ukazuje scény, kdy jsou souboje provázeny obrovským zájmem veřejnosti, ať se konají ve Spojených státech, nebo v Sovětském svazu. V tom seriál není daleko od pravdy – skutečně bývaly doby, kdy se při vrcholových partiích téměř zastavil svět. Když v roce 1972 porazil americký šachista Bobby Fischer sovětského soupeře Borise Spasského, zápas sledovaly v televizi miliony diváků. Před pětadvaceti lety ovšem napětí bipolárního světa vystřídala jiná dělicí čára: podobně obří zájem vyvolala série, kdy se proti sobě postavili člověk a umělá inteligence.

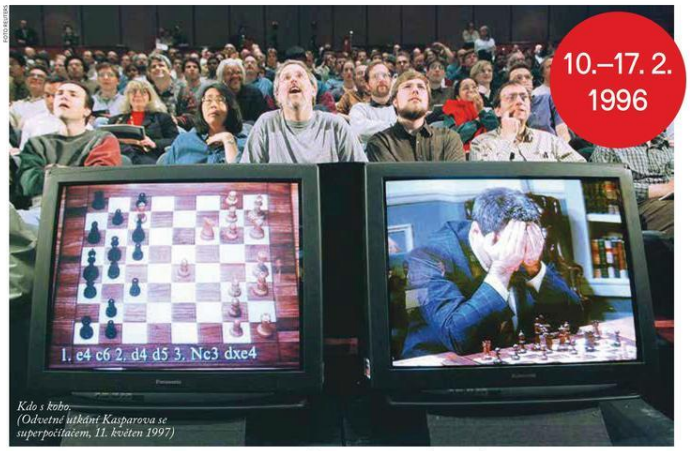

FOTO REUTERS

Kdo s koho: (Odvetné utkání Kasparova se superpočítačem, 11. květen 1997)

Kasparov vs. Deep Blue: Ani kapka potu

KATEŘINA MÁZDROVÁ

Minisérie Netflixu *Dámský gambit* o zázračné šachistce ukazuje scény, kdy jsou souboje provázeny obrovským zájmem veřejnosti, ať se konají ve Spojených státech nebo v Sovětském svazu. V tom seriál není daleko od pravdy – skutečně bývaly doby, kdy se při vrcholových partiích téměř zastavil svět. Když v roce 1972 porazil americký šachista Bobby Fischer sovětského soupeře Borise Spasského, zápas sledovaly v televizi miliony diváků. Před pětadvaceti lety ovšem napětí bipolárního světa vystřídala jiná dělicí čára: podobně obří zájem vyvolala série, kdy se proti sobě postavili člověk a umělá inteligence.

O šesti šachových partiích hraných ve Filadelfii psal i Respekt v článku Tvořivost ještě vítězí nad monstrem. Zástupcem tvořivosti byla světová špička, ruský velmistr Garri Kasparov, oním „monstrem" pak superpočítač IBM zvaný Deep Blue. „V královské hře může vzniknout astronomické množství různých postavení. Z této šokující skutečnosti plyne, že i seberychlejší komputer je s to propočítat jen nepatrný zlomek myslitelných variant. Sestavit takovou databázi, která by obsahovala všechny pozice a jejich řešení, je dokonce principiálně nemožné," zaznělo v textu. Přesto stroj v úvodní partii nejsilnějšího světového šachistu porazil. Schopnosti počítače s vloženými údaji o hrách mistrů ze všech nejvýznamnějších turnajů 20. století tak nenechaly chladným ani hlavního komentátora klání, amerického velmistra Yassera Seirawana, který byl ohromen „hloubkou analýz a rychlostí propočtu". „Navíc z něj nespadla ani kapka potu," glosoval zápas.

První partii odehráli soupeři 10. února 1996, poslední šestou pak 17. února. Kasparov úvodní prohru vysvětloval tak, že jej udivil tah počítače bez zjevné výhody, tedy značně „lidský" úkon. To jej tak vyvedlo z míry, že prohrál. V další partii pak zvítězil, následovaly dvě remízy – a obě poslední partie patřily opět Kasparovovi. Konečné skóre vyznělo v jeho prospěch 4:2, přesto Deep Blue prokázal rostoucí sílu výpočetní techniky. Jen o rok později ho ostatně nahradil stroj schopný zpracovat dvakrát tolik tahů. Kasparov si zápas zopakoval a tentokrát prohrál 2,5:3,5. V souvislosti s druhou prohranou partií obvinil IBM z podvádění: hra počítače prý byla tak kreativní, že do ní musel zasáhnout člověk.

Od té doby byla lidská inteligence poměřována proti stále dokonalejším softwarům i v dalších hrách považovaných za lidskou doménu. Program AlphaGo založený na principu učení porazil před pěti lety v přímém přenosu světového šampiona v go I Se-tola. Prastará hra má přitom nevyčíslitelně více variant než šachy a umělá inteligence musela prokázat, že má cosi jako intuici. A od té doby začaly sílit otázky, jaké to bude, když budou dva počítače bojovat proti sobě – a jak napínavé bude je sledovat. ●

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO

Lidové noviny: Mariňáci i manažeři ve výcviku

Mistrovství světa firemních týmů ukázalo šachovou nadvládu finančních institucí nad zbytkem ekonomiky.

Mariňáci i manažeři ve výcviku

Mistrovství světa firemních týmů ukázalo šachovou **nadvládu finančních institucí** nad zbytkem ekonomiky.

PAVEL MATOCHA

ŠACHY

Americká armáda se vrací ke staletími prověřené výcvikové praxi a své elitní vojáky začala učit hrát šachy. Základní šachový kurz se nově stává povinnou součástí studijního programu pro mariňáky na vojenské škole School of Infantry-West v Kalifornii. Cílem je posílit schopnost vojáků se v boji samostatně rozhodovat.

Vedlejšími důsledky výuky šachové hry totiž je třeba i posílení schopnosti racionálně se rozhodovat v časovém stresu či posílení odpovědnosti a vědomí kritické důležitosti každého kroku. V šachové partii stačí jeden špatný tah a celá skvěle rozehraná partie je ztracená. Na skutečném bitevním poli stačí rovněž jeden neopatrný krok, po kterém šlápnete na minu, a je konec všeho. Navíc na rozdíl od šachu si ve válce odvetnou partii již nedáte.

Šachy mohou být pozitivním tréninkovým nástrojem nejen pro vojáky, ale třeba také pro manažery. Trénink kritického rozhodování v situacích, kdy máte omezený čas na analýzu, její vyhodnocení a rozhodnutí, je důležitý pro každého a pro ředitele rozhodující o osudech korporací s miliardovým rozpočtem a tisíci zaměstnanci zvlášť. Ostatně bývalý mistr světa Garri Kasparov o tom napsal celou knihu Jak život napodobuje šachy, jejíž podtitul je „Od šachovnice do správní rady. Udělejte správný tah!".

Správný tah v tomto smyslu udělala i Mezinárodní šachová federace FIDE, které nyní uspořádala Šachové firemní mistrovství světa týmů v rapid šachu. Protože se hrálo online, mohly se do šampionátu konaného od 19. do 21. února přihlásit firemní týmy z celého světa. Podmínkou bylo, že v každém čtyřčlenném týmu musí být minimálně jedna žena a že s výjimkou jednoho hosta musí jít o zaměstnance či spolupracovníky dané firmy. Firemního mistrovství světa se zúčastnilo skoro tři sta týmů a některé z nich angažovaly jako hosty velmistry světové špičky – například norský Kindred najal mistra světa Magnuse Carlsena, nizozemský Optiver Anishe Giriho a ruská Sberbank Jana Němcovaščiho. Družstev s českou vlajkou bylo deset a nejčastěji reprezentovala finanční instituce (ČNB, ČSOB, Komerční banka, Home Credit...). A i když české týmy neměly ve svých řadách žádného superhráče, některé bojovaly v základních skupinách o čelné příčky.

Šachovnice, osvědčené cvičiště pro vojáky elitních jednotek FOTO SI

ČSOB patřila mezi dva hlavní favority na vítězství ve skupině East E, a když ve třetím kole jednoznačně porazila ratingově nejsilnější tým BCG Gamma, zdálo se, že bezpečně postoupí do nedělního play-off. Jenže v pátém kole čeští bankéři rupli s družstvem ERG z Kazachstánu a bylo po nadějích.

Šachovou nadvládu finančních institucí nad zbytkem ekonomiky ukazoval nejen pool českých družstev, ale potvrdilo ji nedělní play-off osmi nejlepších, mezi které se probojovaly čtyři banky – dva týmy ruské Sberbank, německá Grenke Bank a maďarská pobočka Morgan Stanley. Finále pak už bylo čistě bankovním rusko-německým duelem, ve kterém Grenke Bank těsně udolala Sberbank.

Dobrenoviny.sk: Chlapcov hnevá pri šachu aj futbale. Talentovaná rómska šachistka chce vynájsť liek pre autistických bratov

Šachistka Agátka Berková dokonca remizovala s ruským šachovým veľmajstrom Anatolijom Karpovom. Trénuje ju jej otec Milan, ktorý so svojim tímom Hrochotskí jazdci zbúral stereotyp, že Rómovia nemajú za šachovnicou miesto.

Otechnice.cz: Umělá inteligence může chybovat při vyhodnocování obsahu – diskuze o šachách je podle ní rasistická

Na sklonku loňského roku se mimořádné popularity dočkal seriál The Queen's Gambit, který tematizoval hru šachy. Zajímavé, že právě tato hra, respektive videa jí věnovaná, mohou mít problém – umělá inteligence je může vyhodnotit jako závadná kvůli rasismu.

Kutnohorský deník: Šachový klub slaví 88. výročí

Šachový klub v Kutné Hoře oslaví v neděli 28. února 2021 88. výročí svého založení. V roce 1933 ho ve městě založil Vladimír Materna. Jeho cílem bylo sdružovat místní šachisty. Do kroužku se brzy přihlásily také ženy. Klub poskytoval zdarma základní kurz šachu pro úplné začátečníky. Veškeré informace, jak se královská hra v Kutné Hoře vyvíjela, nabízí rozsáhlé šachové kroniky, které jsou nyní uložené ve Státním okresním archivu v Kutné Hoře.

KUTNOHORSKO

KRÁTCE

Šachový klub slaví 88. výročí

Kutná Hora – Šachový klub v Kutné Hoře oslaví v neděli 28. února 88. výročí svého založení. V roce 1933 ho ve městě založil Vladimír Materna. Jeho cílem bylo sdružovat místní šachisty. Do kroužku se brzy přihlásily také ženy. Klub poskytoval zdarma také základní kurz šachu pro úplné začátečníky. Veškeré informace, jak se královská hra v Kutné Hoře vyvíjela, nabízí rozsáhlé šachové kroniky, které jsou nyní uložené ve Státním okresním archivu v Kutné Hoře. **(pih)**